



Co-funded by
the European Union



ERASMUS-EDU-2023-CBHE
Project number: 101128376

MOBILITY RECOGNITION FOR INTEGRATION



MORIN



Kolegji AAB
CILESI. LEADERSHIP. SUKSESI



KOLEGJI - COLLEGE
BIZNESI



Palacký University
Olomouc



WP3. Mobility recognition in practice

D3.1 - Guidelines for academic recognition via learning outcomes

Version	Type	Date
1.0	First draft	November 15, 2024
1.1	Second draft	November 18, 2024

Disclaimer: Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA).

Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

Copyright ©MORIN

PROJECT DESCRIPTION

Project title: Mobility recognition for integration

Acronym: MORIN

Coordinator: University of Vlora, Albania

Project number: 101128376

Topic: ERASMUS-EDU-2023-CBHE

Type of action: ERASMUS LS

Project Starting date: 01 December 2023

Project duration: 24 months

Project Coordinator: University of Vlora, Albania

Work packages: WP1. Management, coordination and evaluation of MORIN
WP2. Mobility recognition via learning outcomes
WP3. Mobility recognition in practice
WP4. Impact and dissemination of MORIN

DELIVERABLE DESCRIPTION

Work package: Mobility recognition in practice

Deliverable: Guidelines for Academic Recognition via Learning Outcomes

Lead beneficiary: University of Nis

Level: Public

Type: Document/Report

Due date: 30 November 2024



Contents

English version ‘Guidelines for academic recognition via learning outcomes’	3
Executive summary	3
1. Introduction	4
2. Key terms.....	4
3. Recognition vs. equivalence	5
3.1. The Recognition Approach.....	5
3.2. The Equivalence Approach	6
4. Core principles.....	7
4.1. Learner-centred and skills-oriented	7
4.2. Prioritising pedagogy.....	8
4.3. Valuing diversity	8
4.4. Comparability of study programmes	8
5. Goals.....	9
6. Standard institutional recognition practice	10
6.1. Framework.....	10
6.2. Implementation steps.....	10
7. Standardised practice for recognition committees	11
7.1. Evaluation.....	11
8. Internationalising the curriculum via learning outcomes.....	13
8.1. Approaches	13
8.2. Alignment.....	14
8.3. Strategies for aligning.....	14
8.4. Integration	15
9. Procedures for recognising achieved learning outcomes	15
9.1. Steps for the recognition of learning outcomes for formal education.....	16
9.2. Steps for the recognition of learning outcomes for non-formal education	17
9.3. Steps for the recognition of learning outcomes for informal education.....	17
10. Conclusion.....	17
Albanian version: Udhëzues për njohjen e shkëmbimeve akademike përmes rezultateve të të nxënës.....	18
Annex 1	15
Annex 2	18



Co-funded by
the European Union



Abbreviations

Bachelor of Arts	BA
Bachelor of Science	BSc
Council of Europe	CoE
Certificate of Confirmation	CoC
Doctor of Philosophy	PhD
English as a Medium of Instruction	EMI
European Area of Recognition	EAR
European Commission	EC
European Credit Transfer System	ECTS
European Higher Education Area	EHEA
European Union	EU
Higher Education Institutions	HEIs
International Standard Classification of Education	ISCED
Learning agreement	LA
Learning outcomes	LOs
Learning Outcomes Statement	LOS
Master of Arts	MA
Master of Science	MSc
The Dutch Organisation for Internationalisation in Education	Nuffic
Transcript of records	ToR
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	UNESCO
University of Niš	UNI
Western Balkans	WB



English version ‘Guidelines for academic recognition via learning outcomes’

Executive summary

This document, *Guidelines for academic recognition via learning outcomes*, outlines a structured approach to academic recognition in higher education, emphasising a learner-centred, skills-oriented model. It aims to enhance student mobility and regional connectivity by providing clear procedures for recognising various learning experiences, including formal, non-formal, and informal education.

The guidelines were developed by a multidisciplinary working group with representatives from each HEI partner in the MORIN consortium, while also incorporating insights from stakeholders across higher education institutions. The working group included Armela Panajoti, Ilda Kanani, Eliona Lici, Dardane Nuka, Ines Troshani, Dritan Idrizi, Diana Biba, Petro Plasa, Ledjana Zani, Aida Alla, Ereza Mehmeti, Shkëlqim Mifari, Atdhe Kabashi, Butrint Bytyqi, Pavlina Flajsarova, Marie Sieberova, Vesna Lopičić, Jasmina Đorđević, Dragan Antić, Irina Petrovska, Ivanka Nestoroska, Snezana Dicevska, whose expertise and collaboration were integral to this effort. The preparation process included reviewing relevant grey literature—mainly policy documents and frameworks from the EU, UNESCO, and the Council of Europe—aligned with the international mobility programs in which these institutions participate. Key resources include the literature review report, the "state-of-the-art" review report, and the Western Balkans mapping report produced by the MORIN project, which validated the learner-centred and skills-oriented approach. Regular meetings were organised to discuss the guidelines, and a comprehensive manual prepared by the University of Niš (UNI) served as an example, offering practical support for implementation.

The adoption of these guidelines is expected to positively impact student mobility by simplifying recognition procedures, enabling students to transfer their academic achievements across institutions. Furthermore, by supporting regional collaboration, the guidelines foster a more inclusive educational landscape, accommodating diverse learning pathways and promoting a dynamic environment that encourages collaboration and adaptability among institutions.



1. Introduction

Academic recognition plays a crucial role in promoting student mobility and fostering regional connectivity within higher education. By ensuring that students' learning achievements are acknowledged across institutions and borders, academic recognition facilitates a seamless educational experience, empowering students to pursue diverse learning opportunities. This connectivity enhances not only individual growth but also strengthens collaborative ties between institutions and regions, supporting a more integrated and dynamic educational landscape.

This document presents a shift from the traditional equivalence approach, which focused primarily on comparing course content and credit hours, to a learner-centred, skills-oriented approach. By focusing on learning outcomes, this new model values the competencies, skills, and knowledge students acquire, regardless of where or how they were obtained (Biba and Kamberaj 2024). This learner-centred approach aligns with modern educational goals, emphasising adaptability and practical skills that equip students for the demands of an interconnected world (*Ibid.*). The guidelines in this document provide clear strategies for recognising learning across various forms of mobility, including physical, virtual, and blended programmes, supporting a broad spectrum of academic and professional pathways.

The development of these guidelines was informed primarily by grey literature, reflecting practical insights and policy-focused resources from organisations, educational agencies, and institutional reports. The rationale for relying on grey literature lies in the practical and policy-focused insights provided by documents from the EU, UNESCO, and the Council of Europe (CoE). These sources directly support our mobility programmes, offering relevant frameworks and guidelines that align with institutional and regional academic recognition needs. This literature emphasises the growing importance of flexible, outcomes-based recognition practices and the need to adapt to rapidly evolving educational contexts. Through these guidelines, institutions can implement consistent, fair, and transparent recognition processes, enhancing student mobility and supporting regional educational networks.

2. Key terms

In this section of the document, key terms essential to understanding academic recognition processes are introduced. Each term will be clearly defined in the corresponding sections that follow, ensuring an easier interpretation of the guidelines for its effective application across various academic contexts.

- Learning outcomes
- Credit transfer
- Full recognition
- Partial recognition
- Formal learning
- Non-formal learning
- Informal learning

3. Recognition vs. equivalence

Differentiating between *recognition* and *equivalence* in academic recognition establishes the foundation for understanding how institutions assess and validate prior learning, ensuring that qualifications meet the standards and requirements of the receiving institution¹. In the context of Higher Education Institutions (HEIs), the Recognition Approach and the Equivalence Approach are both methods used in educational systems to assess and compare qualifications obtained in different contexts, such as between different countries or educational systems. European frameworks for academic recognition are established through key international conventions and treaties, such as those outlined in the Lisbon Treaty², which make reference to the Council of Europe and UNESCO conventions on qualification equivalence and recognition standards across Europe.

3.1. The Recognition Approach

The Recognition Approach focuses on evaluating the learning outcomes and competencies achieved by an individual, regardless of where or how these were acquired. The primary goal is to provide individuals with credit or acknowledgement for their prior learning and work experience and to facilitate their progression within an educational system/HEI or towards a qualification. It involves assessing and acknowledging the skills, knowledge, and competencies gained through formal education, non-formal learning, and informal learning.

Based on the Lisbon Convention³ (sections IV -VII), recognition is categorised as follows:

¹ Based on the provisions of the Lisbon Convention, recognition is a “formal acknowledgement by a competent authority of the value of a foreign educational qualification with a view to access to educational and/or employment activities.” The Convention acknowledges that “the recognition of studies, certificates, diplomas and degrees obtained in another country of the European region represents an important measure for promoting academic mobility between the Parties.” While there is no definition of equivalence per se in the Convention, the document makes reference to several acts related to equivalence. Equivalence refers to a special form of validity, established via comparisons. For more, please cf. CoE. 1997. “Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region.” European Treaty Series - No. 165. <https://rm.coe.int/168007f2c7>.

² The Lisbon treaty, having regard to the Council of Europe and UNESCO Conventions covering academic recognition in Europe, refers: European Convention on the Equivalence of Diplomas leading to Admission to Universities (1953, ETS No. 15), and its Protocol (1964, ETS No. 49); ETS 165 – Recognition of Higher Education Qualifications in the European Region, 11.IV.1997; European Convention on the Equivalence of Periods of University Study (1956, ETS No. 21); European Convention on the Academic Recognition of University Qualifications (1959, ETS No. 32); Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees concerning Higher Education in the States belonging to the Europe Region (1979). For more, please cf. EU. 2007. “Treaty of Lisbon amending the treaty on European Union and the treaty establishing the European Community.” Official Journal of the European Union C 306/1. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12007L/TXT>.

³ The Lisbon Convention is an international agreement drawn up by the Council of Europe and UNESCO. The purpose of the Lisbon Convention is to facilitate the recognition of higher education diplomas and fairly evaluate the acquired qualifications. For more, please cf. CoE. 1997. “Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region.” European Treaty Series - No. 165. <https://rm.coe.int/168007f2c7>.



- Recognition of qualifications giving access to higher education;
- Recognition of periods of study;
- Recognition of higher education qualifications;
- Recognition of qualifications held by refugees, displaced persons and persons in a refugee-like situation.

Based on the practice so far, the Recognition Approach involves: recognition of foreign qualifications, recognition of credit transfer⁴, recognition of learning that occurs through practical experience, such as traineeship/internships, community service, and /or industry placements.

The Recognition Approach in HEIs aims to be inclusive, flexible, and responsive to diverse learning pathways and contexts. It supports the idea that learning happens through various means beyond traditional classroom settings.

3.2. *The Equivalence Approach*

In Higher Education Institutions (HEIs), the Equivalence Approach (Iliescu 2017, p. 127) refers to the process of evaluating and comparing educational qualifications obtained in different countries or educational systems to determine if they are equivalent in terms of level, content, and standards. This approach is crucial for facilitating mobility of students and professionals across borders and ensuring fair treatment and recognition of qualifications in different contexts. It involves evaluating the curriculum, learning outcomes, duration, and assessment methods of qualifications in a comparable way to determine if they are equivalent to each other.

The purpose is to establish whether in the final round, the qualification obtained in one country or educational system is considered equivalent to a qualification in another country. That is to say, it seeks to validate and integrate it into the formal educational structures, referring to the respective counterpart.

As far as the purpose is concerned, the Recognition Approach aims to give credit for prior learning and facilitate educational progression, while the Equivalence Approach is concerned with establishing comparability between qualifications for specific purposes such as employment or further education. The Recognition Approach typically refers to the process by which prior learning and qualifications obtained outside of formal education are evaluated and acknowledged, expressing learning equivalence, and the Equivalence Approach is more of a “final product” aimed to be achieved through the recognition as a formal process.

⁴ Credit transfer - The process of recognising academic credits earned at one institution and applying them towards requirements at another, facilitating mobility and avoiding redundant learning. HEIs recognise credits earned at other HEIs, which may include courses taken at another university and /or vocational training. The aim is to prevent duplication of learning.



4. Core principles

Several core principles guide the approach to the recognition of academic mobility. These include: learner-centred and skills-oriented, prioritising pedagogy, valuing diversity and comparability of study programmes.

4.1. *Learner-centred and skills-oriented*

This principle focuses on the individual student's achievements and the practical skills they have developed, rather than solely on the content covered. A learner-centred approach considers the needs, abilities, interests, and learning styles of students, making them active participants in their learning process rather than passive recipients of information. Key characteristics of a learner-centred approach include:

- *Identification of student abilities and skills.* This characteristic involves actively recognising and building each student's unique strengths, abilities, and areas for growth.
- *Personalised learning.* This approach considers tailoring education to meet the individual needs of each student.
- *Active learning.* In active learning, students are engaged in the learning process through activities like discussions, problem-solving, simulations, and projects.
- *Cooperation.* Encouraging cooperative learning through group work and peer-to-peer interaction helps students develop collaboration, communication, and team-working skills.
- *Independence.* Giving students autonomy over some aspects of their learning—such as choosing study topics, preferred learning methods, or setting personal goals—empowers them and fosters a sense of responsibility.
- *Instructor as guide.* This role involves professors acting as supporters, guiding and supporting students rather than merely delivering content.

Skills-oriented education emphasises the development of practical skills that students can apply in real-world situations. This approach prepares students for specific tasks and professions by focusing on the following:

- *Competency-based learning.* Focuses on students mastering specific skills and abilities essential to their field, rather than general knowledge.
- *Real-life application.* Engages students in hands-on learning through activities like simulations and tasks that reflect real-world scenarios.
- *Performance assessment.* Prioritises evaluating students based on their ability to demonstrate practical skills, not just memorised content.
- *Career preparation.* Ensures that students acquire skills aligned with current job market needs, preparing them for successful careers.
- *Lifelong skills development.* Promotes continuous skill growth, enabling students to adapt to evolving industry demands throughout their careers.



4.2. *Prioritising pedagogy*

Prioritising pedagogy focuses on achieving high-quality teaching methods and educational practices that facilitate meaningful learning. This principle places a strong emphasis on the methods and practices of teaching to ensure effective learning by concentrating on:

- Employing evidence-based techniques for student learning through effective teaching strategies.
- Engaging students in the learning process for both their understanding and retention.
- Designing curricula that align with educational goals while addressing students' unique needs for learning relevance and effectiveness.
- Using assessments that accurately capture student understanding and measure progress for effective learning evaluation.
- Regularly refining teaching practices based on feedback and research to maintain their relevance and effectiveness.

4.3. *Valuing diversity*

By valuing diversity, students will learn to acknowledge and respect the varied backgrounds, perspectives, and learning paths of all peers, fostering an inclusive academic environment that appreciates and balances differences to improve the educational experience for everyone.

Valuing diversity means appreciating, tolerating, and recognising differences among people, including their backgrounds, experiences, perspectives, and identities. To support this, academic staff should consider:

- Creating inclusive environments where all individuals feel welcomed and respected.
- Encouraging diverse innovation perspectives to foster creativity and effective problem-solving.
- Providing equal opportunities and fair treatment for everyone.
- Enhancing interactions by understanding and respecting cultural diversity.
- Building stronger, more harmonious communities through mutual respect and understanding.

4.4. *Comparability of study programmes*

Comparability of study programmes can be achieved by aligning and establishing equivalence among academic programmes across universities and colleges. Creating comparable study programmes with partner institutions involves careful consideration of the following steps:

- Ensuring similar academic standards and learning outcomes.
- Facilitating the recognition and transfer of credits between institutions.
- Maintaining consistent quality assurance in curricula.
- Benchmarking through comparing programmes among partner institutions to identify best practices and areas for improvement.



5. Goals

The main goals of these academic recognition guidelines are to create a streamlined, fair, and transparent recognition process across HEIs. This approach ensures that students' academic qualifications and learning outcomes are consistently acknowledged, fostering academic mobility and international cooperation⁵. The goals and objectives outlined below are intended to achieve these aims:

I. *Creating a consistent and efficient recognition process across institutions, ensuring that students' academic qualifications and learning outcomes are recognised uniformly and effectively, thereby enhancing educational mobility and cooperation.* (CoE 1997; Nuffic 2023)

This goal will be achieved through the following objectives:

- a. Develop and implement a unified recognition framework.
- b. Enhance communication and transparency to streamline the recognition process.
- c. Create a fair and inclusive recognition process that considers diverse backgrounds and experiences.

II. *Fostering greater student movement within the region through a transparent and flexible recognition system and enhancing educational mobility and cooperation by making it easier for students to have their qualifications and learning outcomes recognised across different institutions and countries* (CoE 1997; Nuffic 2023). This would allow for facilitation of regional and international mobilities, promotion of academic and cultural exchange, increasing access to education, and enhancing educational cooperation.

This goal can be achieved through the following objectives:

- a. Establish clear and standardised criteria and procedures for the recognition of academic qualifications, ensuring that students understand the requirements and processes involved.
- b. Provide access to information regarding recognition policies and procedures, making it easier for students to navigate the system.
- c. Develop recognition processes that are adaptable to different educational systems and contexts, accommodating various types of learning and qualifications.

III. *Enhancing student mobility and ensuring a relevant and effective recognition process by establishing clearly defined learning outcomes as the foundational criteria for academic recognition* (CoE 1997; Nuffic 2023). Establishing and emphasising clearly defined learning outcomes as the foundational criteria for academic recognition is crucial for universities for several reasons, such as ensuring relevant and effective recognition, offering consistency in the quality of education, facilitating curriculum design and improvement, supporting international collaboration, and improving institutional transparency and accountability. This goal can be achieved through the following objectives:

⁵ For more, please cf. CoE. 1997. "Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region." European Treaty Series - No. 165. <https://rm.coe.int/168007f2c7>; Nuffic. 2023. EAR Manual. https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2023-08/1.%20EAR%20Manual%202023_2nd%20edition.pdf.



- a. Develop and implement standardised learning outcomes across institutions to provide a consistent framework for academic achievements.
- b. Simplify the process of transferring credits between institutions by using learning outcomes as the primary basis for evaluating and recognising academic qualifications.

6. Standard institutional recognition practice

A standardised approach to institutional recognition of learning outcomes is essential to ensure the quality and consistency of academic recognition across mobility programmes. This section outlines a clear framework and step-by-step implementation process for recognising student learning outcomes before, during, and after their mobility experience. The goal is to establish a coherent practice that includes effective communication among stakeholders, detailed documentation, and rigorous evaluation criteria.

6.1. Framework

The institutional recognition practice of the learning outcomes is pertinent upon the entire implementation of the mobility starting with the call for mobility and ending with the final recognition. The communication network shall include all relevant parties—sending and receiving institutions/organisations and students—to streamline the recognition process throughout the mobility programme. Learning outcomes must be specified in the learning agreement, prepared in advance in consultation with the relevant parties and responsible people involved in the process. Each learning outcome should be outlined in the learning outcomes statement (template in the appendix), a recommended document to support recognition. This statement should follow the learning agreement’s process: draft it before mobility, modify it during mobility, and finalise it after mobility.

6.2. Implementation steps

Before Mobility

The student, in consultation with the responsible persons at the sending and receiving institutions/organisations, drafts the learning agreement at the home institution/organisation. Outcomes and recognition criteria must be clearly specified in the learning agreement.

During Mobility

The established communication should be maintained among all relevant parties to ensure updates and support during the mobility period.

Any adjustments to the learning agreement or Learning Outcomes Statement in the “during mobility” section should be documented clearly and communicated promptly. The student or the host institution should notify the responsible person/unit at the home institution about any modifications.



Students are encouraged and advised to keep records of formal, informal, and non-formal learning experiences (e.g., certificates, photos, video recordings, diaries, blogs, social media posts, presentations, video calls) as evidence to support the recognition process.

After mobility

Once all necessary documents have been submitted, the home institution should assign the **recognition committee** (if not already pre-established in accordance with institutional practices). The role of this committee is critical to ensuring fair, accurate, and efficient recognition of learning outcomes. Key aspects of the recognition committee include:

- The recognition committee should comprise qualified members with expertise in evaluating learning outcomes, such as academic staff from relevant departments, programme coordinators, and/or representatives from responsible offices/units.
- Committee members review and evaluate all submitted documents, including the learning agreement, to confirm that outcomes align with the home institution's curriculum standards.
- Based on the committee's evaluation, a decision is made regarding the level of recognition (full, partial, or none) for each learning outcome. Guidelines on recognition levels should be followed to ensure consistency and fairness.
- The committee documents the evaluation and recognition decision for each student, providing feedback and any recommendations for supplementary learning if partial recognition is granted.

These documents include:

1. The learning agreement and the accompanying learning outcomes statement to ensure compatibility with the institution's programme structure (see Annex 1).
2. Guidelines for determining the extent of recognition (full, partial, conditional or none) based on the learning outcomes achieved (see Chapter VII).

In addition to the Erasmus feedback procedure, the home institution should collect detailed feedback from students about their mobility experience, including benefits, challenges, and overall satisfaction with the recognition process. This feedback should address how well the recognition process met students' expectations and any areas for improvement, helping refine and enhance the institution's future practices.

7. Standardised practice for recognition committees

The recognition committees should rely on established evaluation criteria and ensure transparency and fairness throughout the entire process.

7.1. Evaluation

The recognition of learning outcomes involves assessing and acknowledging the knowledge, skills and competencies that a learner has acquired through formal, non-formal and informal study/training experiences. The procedure should include the following:



1. *Initial step* - The learner receives information about the recognition process, minimum/maximum of ECTS credits or equivalent units corresponding to the study period, roles and responsibilities. These can be communicated to the learners via email, info-sessions, institutional websites or any other suitable means of communication.

2. *Documentation* - Upon mobility completion, the home institution receives the necessary documents from the host institution: learning agreement, learning outcomes statement, transcript of records, and all other supporting documents verifying/certifying successful completion of formal, non-formal and informal learning experiences acquired during the mobility period.

3. *Recognition* - The evidence (learning agreement, learning outcomes statement, transcript of records, and all other supporting documents verifying/certifying successful completion of formal, non-formal and informal learning experiences acquired during the mobility stay) is assessed based on transparent criteria relying on the grading systems of the institutions as stated in the inter-institutional agreement and/or transcript of records.

4. *Assessment* - For assessment purposes, the recognition body should:

- a. In case of compatibility within the same semester/year, consider comparing learning outcomes and finding equivalents.
- b. In case of incompatibility within the same semester/year, consider identifying at least 51% compatibility within other levels, such as:
 - i. Courses studied in different semesters/years.
 - ii. Courses studied at different levels (professional/vocational/specialist studies, BA, BSc, MA, MSc, PhD).
 - iii. Courses studied at different units within the same mobility programme/agreement.

Depending on any or each of the above, the recognition committees make full, partial or conditional recognition decisions:

Full recognition - Here used to refer to the acknowledgement of all academic achievements (ECTS credits or equivalent units) obtained at the receiving institution/organisation, allowing students to progress or complete their study programme at the sending institution/organisation without additional assessments

Partial recognition - Here used to refer to the acceptance of some, but not all, all academic achievements (ECTS credits or equivalent units) obtained at the receiving institution/organisation, often requiring additional coursework to meet the receiving institution's requirements.

Conditional recognition - Academic achievements (ECTS credits or equivalent units) obtained at the receiving institution/organisation are recognised depending on the achievement of some learning outcomes.

Recognition committees are strongly encouraged to rely on learning outcomes to achieve full recognition of the learning experience.

Relevant parties and responsible units/bodies are expected to outline mechanisms to ensure transparency and fairness throughout the recognition process, such as clear communication and appeal procedures.

8. Internationalising the curriculum via learning outcomes

Internationalising the curriculum is essential to enhance the student mobility experience and ensure a smooth recognition process through learning outcomes (LOs). This approach involves embedding global perspectives and an international dimension into curricula, preparing students to engage meaningfully in a globalised academic and professional landscape.

It is essential to clearly define learning outcomes and to distinguish between general learning outcomes, global learning outcomes, and international learning outcomes. In this guide, we have defined *learning outcomes*⁶ as statements about knowledge, skills, and competencies (information, understanding, attitudes, values, behaviours, etc.) a student is expected to master and demonstrate upon completion of a learning/training process. *Global learning outcomes*⁷, instead, are statements about knowledge, skills, and competencies (information, understanding, attitudes, values, behaviours, etc.) engaging with global perspectives, often linked to an institution's mission, programme goals, and course objectives, such as intercultural competence, sensitivity, and ethical understanding and reasoning a student is expected to master and demonstrate upon completion of a learning/training process. *International learning outcomes* are statements about knowledge, skills, and competencies (information, understanding, attitudes, values, behaviours, etc.) used as benchmarks recognised and accepted in different countries across educational systems to demonstrate achievement in various disciplines in the international context.

The assessment of learning outcomes refers to evaluating an individual's achievement of educational objectives through various methods, including written, oral, and practical examinations, as well as projects and portfolios, conducted during or at the end of a programme (cf. ISCED, 2011, p. 80).

8.1. Approaches

The process of internationalising the curriculum requires ongoing review due to the dynamic nature of higher education—constant changes in the educational context, emerging paradigms, and the evolving

⁶ To come up with a working definition of learning outcomes, for this guide, we resorted to three commonly used documents in all student mobility practices currently being implemented at our institutions, under the Erasmus+ programme, namely the latest version of the Erasmus+ programme (2024), International Standard Classification of Education/ISCED (2011), ECTS Users' Guide (2015). According to the Erasmus+ guide (2024, p. 453), learning outcomes are "Statements of what a participant knows, understands and is able to do on completion of a learning process, which are defined in terms of knowledge, skills and competence." ISCED (2011, p. 83) defines them as "The totality of information, knowledge, understanding, attitudes, values, skills, competencies or behaviours an individual is expected to master upon successful completion of an education programme." For the *ECTS Users' Guide* (2015, p. 22), "Learning outcomes are statements of what a student is expected to know, understand, and be able to demonstrate after completion of a process of learning." Our adopted working definition was adapted from these three definitions.

⁷ For our definition, we drew on this definition: "Global learning outcomes are the specific knowledge, skills, attitudes, and values that students should develop as a result of engaging with global perspectives. These outcomes can be connected to an institution's mission, program goals, and course objectives. For instance, some common global learning outcomes include demonstrating intercultural competence and sensitivity, analyzing global issues from multiple perspectives, communicating effectively across cultural and linguistic differences, applying ethical reasoning and action to global challenges, and collaborating with diverse others to address common problems." (Please cf. LinkedIn. (n.d.). *How can you assess the impact of global perspectives?* LinkedIn. Retrieved October 31, 2024, from <https://www.linkedin.com/advice/1/how-can-you-assess-impact-global-perspectives>.)

needs for regional and international cooperation. Effective alignment of the curriculum involves understanding relevant international frameworks and approaches like the Bologna Process, the European Credit Transfer System (ECTS) and the Lisbon Recognition Convention. One notable approach is the Tuning approach, which is student-centred and outcomes-oriented. This approach emphasises the use of clearly defined learning outcomes and competencies to guide credit allocation (cf. The Hague University of Applied Sciences). Furthermore, the constructive alignment model, another outcomes-based approach, advocates the idea of learning outcomes preceding teaching and learning activities, that is, “both teaching and assessment need to be aligned to the intended learning outcomes” (Biggs 2014, p. 9). In terms of internationalising the curriculum, this “involves the purposeful, comprehensive and systematic inclusion of international and intercultural dimensions in the entire study process” (de Louw, Zadravec, Marin 2023).

Recognising that internationalisation varies across local, national, and global contexts suggests a need for flexibility in integrating these frameworks. It highlights the importance of adapting the curriculum to meet diverse educational needs while ensuring that it aligns with international standards. This adaptability is crucial for fostering an inclusive educational environment that prepares students for a globalised world⁸.

8.2. *Alignment*

In the context of aligning learning outcomes for internationalised curricula, the Dublin Descriptors provide a foundational framework for defining degree levels across HEIs. These descriptors⁹ articulate the expected learning outcomes and competencies associated with various qualifications, thereby providing a structured approach to curriculum design. The Dublin Descriptors advocate for the integration of international perspectives within academic curricula, emphasising the importance of contextual diversity. By exploring a range of local, national, regional, and global contexts, academics can better understand the multifaceted ways in which internationalisation can be embedded within academic programmes. By doing so not only enriches the learning experience but also facilitates the development of critical thinking and intercultural competencies among students. This commitment to integrating diverse contexts not only enhances the quality of education but also prepares students to find their way in an increasingly interconnected world.

8.3. *Strategies for aligning*

What is key to international learning is recognising the interconnectedness of various relevant contexts—local, national, regional, and global—rather than considering them in isolation. Some key strategies for aligning include:

⁸ For more, please cf. Leask, Betty. 2015. “A conceptual framework for internationalisation of the curriculum.” *Centre for the Enhancement of Teaching and Learning*. University of Hong Kong. Retrieved from <https://www.cetl.hku.hk/cop-itl/wp-content/uploads/2017/11/AConceptualFrameworkforInternationalisationoftheCurriculum.pdf>.

⁹ EHEA. 2005. Work programme of the Bologna Follow-Up Group 2003-2005 - An overarching framework of qualifications for the EHEA. <https://ehea.info/pid34461-cid102059/wg-frameworks-qualification-2003-2005.html>.



- Conducting regular curriculum review and revision to ensure relevance and adaptability.
- Enhancing curriculum comparability by employing learning outcomes (LOs) and performing gap analyses to identify and address discrepancies.
- Staying current with global developments and advancements in higher education and integrating them thoughtfully within all contexts to maintain a responsive and forward-looking curriculum.

8.4. Integration

Curriculum integration is essential for creating a cohesive and impactful internationalisation strategy within higher education. By embedding international perspectives and competencies across curricula, institutions can provide students with the skills, knowledge, and cultural awareness needed to thrive in a globalised world. An integrated curriculum enhances students' readiness to engage with diverse perspectives, fosters intercultural understanding, and supports a dynamic learning environment. Through alignment, inclusivity, and responsiveness to global developments, curriculum integration strengthens both the academic experience and the institution's appeal to international stakeholders.

To support curriculum integration, institutions can adopt several key strategies:

- Conduct institution-wide self-assessments to evaluate the progress of the internationalisation of the curriculum (e.g., the self-assessment tool, a survey developed in the framework of the MORIN project could serve this purpose¹⁰).
- Foster an attractive environment for international students and academic staff, including regular and visiting faculty.
- Encourage comparative and critical analysis across disciplines and contexts to deepen international perspectives.
- Expand English as a Medium of Instruction (EMI) offerings.
- Provide training for academic staff in intercultural, soft, and language skills, especially for EMI.
- Develop robust digital infrastructure to integrate international perspectives effectively.
- Regularly review and revise syllabi to ensure international relevance.
- Establish learning outcomes that include understanding global cultures and addressing international issues through values, attitudes, and customs.
- Incorporate activities and assessment methods with an international dimension.
- Empower students to take ownership of their learning by actively participating in course selection before mobility and recognition processes after mobility.

9. Procedures for recognising achieved learning outcomes

This section introduces key concepts such as formal education, informal learning, and non-formal education. These terms clarify the different learning contexts and their relevance to academic

¹⁰ MORIN. "D 2. 3. A self-assessment tool for the recognition of study periods abroad." https://morinproject-eu.com/wp-content/uploads/2024/10/D-2.3-A-self-assessment-tool-for-the-recognition-of-study-periods-abroad_final.pdf.

recognition, helping define how diverse educational experiences contribute to student development and how they are acknowledged within institutional frameworks.

1. *Non-formal education* is “[e]ducation that is institutionalised, intentional and planned by an education provider. The defining characteristic of non-formal education is that it is an addition, alternative and/or complement to formal education within the process of lifelong learning of individuals. It is often provided in order to guarantee the right of access to education for all.” (ISCED, 2011, p. 81)
2. *Non-formal learning* refers to “[l]earning which takes place through planned learning activities where some form of learning support is present, but which is not part of the formal education and training system.” (E+ programme guide 2024, 454).
3. *Formal education* refers to structured, intentional, and planned learning delivered through public institutions and recognised private entities, forming the established education system of a country¹¹. It typically runs from primary (and in some countries, nursery) school through university, including specialised programmes for vocational, technical, and professional training. Formal education is curriculum-based, often includes assessments of acquired knowledge or competencies, and leads to official recognition and certification (CoE n.d.).
4. *Informal learning* refers to intentional or deliberate forms of learning that are not institutionalised, making it less organised and structured than formal or non-formal education¹². It often occurs naturally within settings like the family, workplace, or community and can be self-directed or guided by family or social interactions. Unlike incidental learning, informal learning involves daily activities and experiences that are typically unstructured in terms of objectives, time, or learning support, and may sometimes be unintentional from the learner's perspective.

9.1. Steps for the recognition of learning outcomes for formal education

These are some steps to follow for a smooth recognition procedure:

1. Encourage students to gather and provide all required documentation for recognition, including the Transcript of Records (ToR), Learning Agreement (LA), Learning Outcomes Statement (LOS), Certificate of Confirmation (CoC) from the host institution, proof of stay, course syllabi, and any other relevant documents.
2. Arrange a consultation with the relevant authority (such as the Head of Department or Career Office, etc.).
3. Recognition committees are advised to complete the recognition and evaluation process within one week from the date the student submits all necessary documentation.
4. Ensure the recognised learning experience is recorded in the student's academic records.

¹¹ Adapted from ISCED 2011, p. 80.

¹² Adapted from ISCED 2011, p. 80.

9.2. Steps for the recognition of learning outcomes for non-formal education

Higher Education Institutions (HEIs) are advised to:

1. enter/make provisions in their internal regulations, defining acceptable non-formal learning forms and setting guidelines for their recognition.
2. adapt mobility or exchange procedures and documentation to account for non-formal learning opportunities.
3. encourage students to collect and submit all necessary documentation for the recognition of non-formal learning, including the ToR or equivalent, LA, LOS (if available), CoC from the host institution, proof of stay, and any other relevant documents.
4. make provisions to include recognised non-formal learning experiences in the diploma supplement.

9.3. Steps for the recognition of learning outcomes for informal education

HEIs should consider:

1. establishing guidelines in their internal documents to define and recognise informal learning forms.
2. adapting mobility or exchange procedures and documentation to acknowledge informal learning opportunities.
3. encouraging students to collect and provide all required documentation for recognizing informal learning, such as the ToR or equivalent, LA, LOS (if available), CoC from the host institution, proof of stay, and any other relevant documents.
4. ensuring provisions are made to include recognised informal learning experiences in the diploma supplement.

10. Conclusion

Having comprehensive guidelines for academic recognition in higher education institutions is crucial to ensuring consistent, transparent, and fair assessment of student achievements across diverse educational contexts. These guidelines provide a framework that promotes clear communication, alignment with international standards, and a learner-centred approach, which values diverse learning experiences and recognises competencies beyond traditional classroom settings.

These guidelines focus mainly on learning outcomes, flexible recognition practices that adapt to formal, non-formal, and informal education, and standardised processes that align with international frameworks for the recognition of learning outcomes.

Implementing these guidelines is expected to significantly enhance student mobility by simplifying credit transfer processes and recognition of international qualifications. This will foster stronger regional connections and a more inclusive educational landscape that accommodates various learning paths, creating a dynamic environment where students and institutions thrive through global cooperation and adaptability.



Albanian version: Udhëzues për njohjen e shkëmbimeve akademike përmes rezultateve të të nxënit

Përmbledhje ekzekutive

Ky dokument, *Udhëzues për njohjen e shkëmbimeve akademike përmes rezultateve të të nxënit*, përshkruan një qasje të strukturuar ndaj njohjes akademike në arsimin e lartë, duke theksuar një model të orientuar drejt aftësive të përqendruara te studenti. Ky udhëzues synon të rrisë lëvizshmërinë e studentëve dhe lidhjen rajonale duke ofruar procedura të qarta për njohjen e përvojave të ndryshme mësimore, duke përfshirë arsimin formal, joformal dhe joformal.

Udhëzimet u zhvilluan nga një grup pune shumëdisiplinor me përfaqësues nga secili partner i IAL-së në konsorciumin MORIN, duke përfshirë gjithashtu njohuri nga palët e interesuara në institucionet e arsimit të lartë. Grupi i punës ka përfshirë Armela Panajoti, Ilda Kanani, Eliona Lici, Dardane Nuka, Ines Troshani, Dritan Idrizi, Diana Biba, Petro Plasa, Ledjana Zani, Aida Alla, Ereza Mehmeti, Shkëlqim Mifari, Atdhe Kabashi, Butrint Bytyqi, Pavlina Flajsarova, Marie Sieberova, Vesna Lopičić, Jasmina Đorđević, Dragan Antić, Irina Petrovska, Ivanka Nestoroska, Snezana Dicevska, ekspertiza dhe bashkëpunimi i të cilëve ishin thelbësorë në hartimin e këtij udhëzuesi.

Procesi i përgatitjes përfshinte rishikimin e literaturës gri—kryesisht dokumentet dhe kornizat e politikave nga BE, UNESCO dhe Këshilli i Evropës—në përputhje me programet ndërkombëtare të lëvizshmërisë në të cilat marrin pjesë këto institucione. Burimet kryesore përfshijnë raportin e rishikimit të literaturës, raportin “state of art” dhe raportin “mapping” Ballkanit Perëndimor të prodhuar nga projekti MORIN, i cili vërtetoi qasjen e përqendruar te studenti dhe e orientuar nga aftësitë. U organizuan takime të rregullta për të diskutuar udhëzimet dhe një manual gjithëpërfshirës i përgatitur nga Universiteti i Nishit (UNI) shërbeu si shembull, duke ofruar mbështetje praktike për zbatimin.

Miratimi i këtij udhëzimi pritet të ndikojë pozitivisht në lëvizshmërinë e studentëve duke thjeshtuar procedurat e njohjes, duke u mundësuar studentëve të transferojnë arritjet e tyre akademike nëpër institucione. Për më tepër, duke mbështetur bashkëpunimin rajonal, udhëzimet nxisin një mjedis arsimor më gjithëpërfshirës, duke ndjekur rrugë të ndryshme mësimore dhe duke promovuar një mjedis dinamik që inkurajon bashkëpunimin dhe përshtatshmërinë ndërmjet institucioneve.

Hyrje

Njohja akademike luan një rol vendimtar në nxitjen e lëvizshmërisë së studentëve dhe forcimin e lidhjeve rajonale brenda arsimit të lartë. Duke siguruar që arritjet e studentëve të njihen përtej institucioneve dhe kufijve, njohja akademike lehtëson një përvojë arsimore pa pengesa, duke u mundësuar studentëve të ndjekin mundësi të ndryshme të të mësuarit. Kjo praktikë rrit jo vetëm zhvillimin individual, por gjithashtu forcon lidhjet e bashkëpunimit ndërmjet institucioneve dhe rajoneve, duke mbështetur një mjedis arsimor më të integruar dhe dinamik.

Ky dokument paraqet një zhvendosje nga qasja tradicionale e ekuivalencës, e cila përqendrohej kryesisht në krahasimin e përmbajtjes së kursit dhe orëve të kredisë, drejt një qasjeje të orientuar drejt aftësive me nxënësin në qendër. Duke u fokusuar në rezultatet e të nxënit, ky model i ri vlerëson kompetencat, aftësitë dhe njohuritë e fituara nga studentët, pavarësisht se ku dhe si janë marrë ato (Biba dhe Kamberaj, 2024). Kjo qasje e përqendruar te nxënësi është në përputhje me qëllimet moderne arsimore, duke theksuar përshtatshmërinë dhe aftësitë praktike që i pajisin studentët për të përmbushur kërkesat e një bote gjithnjë e më të ndërlidhur (Ibid.). Udhëzimet në këtë dokument ofrojnë strategji të qarta për njohjen e të mësuarit në forma të ndryshme të lëvizshmërisë, duke përfshirë programet fizike, virtuale dhe të përziera, duke mbështetur një gamë të gjerë rrugësh akademike dhe profesionale.

Hartimi i këtyre udhëzimeve është bazuar kryesisht në literaturën gri, duke reflektuar njohuri praktike dhe burime të fokusuara në politika nga organizatat ndërkombëtare, agjencitë arsimore dhe raportet institucionale. Arsyeja për mbështetjen në literaturën gri qëndron te vlera e njohurive praktike dhe politikave të fokusuara, të ofruara nga dokumentet e BE-së, UNESCO-s dhe Këshillit të Evropës (CoE). Këto burime mbështesin drejtpërdrejt programet tona të lëvizshmërisë, duke ofruar korniza dhe udhëzime përkatëse që përputhen me nevojat institucionale dhe rajonale për njohjen akademike. Kjo literaturë thekson rëndësinë në rritje të praktikave fleksibël të njohjes së bazuar në rezultate dhe nevojën për t'u përshtatur me kontekstet arsimore që zhvillohen me shpejtësi. Përmes këtyre udhëzimeve, institucionet mund të zbatojnë procese të qëndrueshme, transparente dhe të drejta për njohjen e arritjeve akademike, duke përmirësuar lëvizshmërinë e studentëve dhe duke mbështetur rrjetet arsimore rajonale.

Termtat kyçe

Në këtë pjesë të dokumentit, prezantohen termtat kyçe që janë thelbësorë për të kuptuar proceset e njohjes akademike. Çdo term do të përcaktohet qartë në seksionet përkatëse që vijojnë, duke siguruar një interpretim më të lehtë të udhëzimeve dhe zbatimin e tyre efektiv në kontekste të ndryshme akademike. Termtat kyçe janë:

- Rezultatet e të nxënit
- Transferimi i krediteve
- Njohja e plotë
- Njohja e pjesshme
- Mësimi formal
- Të mësuarit joformal
- Të mësuarit informal

Njohja kundrejt ekuivalencës

Diferencimi midis *njohjes* dhe *ekuivalencës* në proceset e njohjes akademike të shkëmbimeve krijon bazën për të kuptuar se si institucionet vlerësojnë dhe vërtetojnë arritjet e mëparshme akademike, duke siguruar që kualifikimet të plotësojnë standardet dhe kërkesat e institucionit pritës ¹³. Në kontekstin e Institucioneve të Arsimit të Lartë (IAL), Qasja e Njohjes dhe Qasja e Ekuivalencës përfaqësojnë dy metoda të ndryshme, të përdorura për të vlerësuar dhe krahasuar kualifikimet e marra në kontekste të ndryshme, për shembull midis vendeve ose sistemeve arsimore të ndryshme. Kornizat evropiane për njohjen akademike janë ndërtuar mbi bazën e konventave dhe traktateve ndërkombëtare kryesore, të tilla si Traktati i Lisbonës ¹⁴, i cili i referohen konventave të Këshillit të Evropës dhe UNESCO-s. Këto konventa përshkruajnë standardet për **ekuivalencën e kualifikimeve dhe njohjen e arritjeve akademike** në të gjithë Evropën, duke siguruar një qasje të përbashkët dhe të koordinuar ndërmjet vendeve.

Qasja e njohjes

Qasja e njohjes fokusohet në vlerësimin e rezultateve të të nxënit dhe kompetencave të fituara nga një individ, pavarësisht nga vendi dhe mënyra e përvetësimit të tyre. Qëllimi kryesor është t'u jepet individëve kredite ose njohje për përvojën e tyre të mëparshme të të mësuarit dhe punës, duke lehtësuar kështu përparimin e tyre brenda një sistemi arsimor ose drejt një kualifikimi specifik. Kjo qasje përfshin vlerësimin dhe njohjen e aftësive, njohurive dhe kompetencave të fituara përmes arsimit formal, mësimi joformal dhe të mësuarit informal.

Bazuar në Konventën e Lisbonës ¹⁵(seksionet IV-VII), njohja kategorizohet si më poshtë:

· Njohja e kualifikimeve që japin akses në arsimin e lartë;

- Njohja e periudhave të studimit;
- Njohja e kualifikimeve të arsimit të lartë;

¹³ Bazuar në dispozitat e Konventës së Lisbonës, njohja është një "njohje formale nga një autoritet kompetent i vlerës së një kualifikimi arsimor të huaj me synimin për të pasur akses në aktivitete arsimore dhe/ose punësimi". Konventa pranon se "njohja e studimeve, certifikatave, diplomave dhe diplomave të marra në një vend tjetër të rajonit evropian përfaqëson një masë të rëndësishme për promovimin e lëvizshmërisë akademike ndërmjet Palëve". Ndërsa nuk ka një përkufizim të ekuivalencës në vetvete në Konventë, dokumenti i referohet disa akteve që lidhen me ekuivalencën. Ekuivalenca i referohet një forme të veçantë vlefshmërie, e vendosur nëpërmjet krahasimeve. Për më shumë, ju lutemi kf. CoE. 1997. "Konventa për Njohjen e Kualifikimeve në lidhje me Arsimin e Lartë në Rajonin Evropian". Seria e Traktatit Evropian - Nr. 165. <https://rm.coe.int/168007f2c7>.

¹⁴Traktati i Lisbonës, duke pasur parasysh Konventat e Këshillit të Evropës dhe të UNESCO-s që mbulojnë njohjen akademike në Evropë, i referohet: Konventës Evropiane për Ekuivalencën e Diplomave që çojnë në Pranimin në Universitete (1953, ETS Nr. 15) dhe Protokollin e saj (1964, ETS nr. 49); ETS 165 – Njohja e Kualifikimeve të Arsimit të Lartë në Rajonin Evropian, 11.IV.1997; Konventa Evropiane për Ekuivalencën e Periudhave të Studimeve Universitare (1956, ETS Nr. 21); Konventa Evropiane për Njohjen Akademike të Kualifikimeve Universitare (1959, ETS Nr. 32); Konventa për Njohjen e Studimeve, Diplomave dhe Diplomave në lidhje me Arsimin e Lartë në Shtetet që i përkasin Rajonit të Evropës (1979). Për më shumë, ju lutemi kf. BE. 2007. "Traktati i Lisbonës që ndryshon traktatin për Bashkimin Evropian dhe traktatin për themelimin e Komunitetit Evropian". Gazeta Zyrtare e Bashkimit Evropian C 306/1. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12007L/TXT>.

¹⁵ Konventa e Lisbonës është një marrëveshje ndërkombëtare e hartuar nga Këshilli i Evropës dhe UNESCO. Qëllimi i Konventës së Lisbonës është të lehtësojë njohjen e diplomave të arsimit të lartë dhe të vlerësojë në mënyrë të drejtë kualifikimet e fituara. Për më shumë, ju lutemi kf. CoE. 1997. "Konventa për Njohjen e Kualifikimeve në lidhje me Arsimin e Lartë në Rajonin Evropian". Seria e Traktatit Evropian - Nr. 165. <https://rm.coe.int/168007f2c7>.

- Njohja e kualifikimeve të mbajtura nga refugjatët, personat e zhvendosur dhe personat në një situatë të ngjashme me refugjatët.

Bazuar në praktikën e deritanishme, Qasja e Njohjes përfshin: njohjen e kualifikimeve të huaja, njohjen e transferimit të krediteve ¹⁶, njohjen e të mësuarit që ndodh përmes përvojës praktike, si praktika/praktika, shërbimi në komunitet dhe/ose vendosje në industri.

Qasja e njohjes në Institucionet e Arsimit të Lartë (IAL) synon të jetë gjithëpërfshirëse, fleksibël dhe e përgjegjshme ndaj rrugëve dhe konteksteve të ndryshme të të mësuarit. Ajo mbështet idenë se të mësuarit ndodh përtej mjediseve tradicionale të klasës, duke përfshirë forma të ndryshme, të përshtatura për nevojat dhe përvojat e studentëve. Kjo qasje fuqizon lëvizshmërinë akademike dhe profesionale, duke krijuar mundësi të reja për njohjen dhe integrimin e kompetencave të fituara.

Qasja e ekuivalencës

Në Institucionet e Arsimit të Lartë (IAL), Qasja e Ekuivalencës (Iliescu 2017, f. 127) i referohet procesit të vlerësimit dhe krahasimit të kualifikimeve arsimore të marra në vende ose sisteme të ndryshme arsimore për të përcaktuar nëse ato janë ekuivalente për sa i përket nivelit, përmbajtjes dhe standardeve. Kjo qasje është thelbësore për lehtësimin e lëvizshmërisë së studentëve dhe profesionistëve përtej kufijve dhe sigurimin e trajtimit të drejtë dhe njohjes së kualifikimeve në kontekste të ndryshme. Ai përfshin vlerësimin e kurrikulës, rezultateve të të nxënit, kohëzgjatjes dhe metodave të vlerësimit të kualifikimeve në një mënyrë të krahasueshme për të përcaktuar nëse ato janë ekuivalente me njëra-tjetrën.

Qëllimi është të përcaktohet nëse kualifikimi i fituar në një vend ose sistem arsimor është i barasvlershëm me një kualifikim në një tjetër, duke mundësuar integrimin e tij në strukturat formale arsimore dhe duke iu referuar homologut përkatës.

Për sa i përket qëllimit, Qasja e Njohjes synon të japë kredite për mësimin e mëparshëm dhe të lehtësojë përparimin arsimor. Ajo vlerëson dhe pranon mësimin dhe kualifikimet e fituara jashtë arsimit formal, duke theksuar ekuivalencën e kompetencave dhe aftësive të përvetësuar. Ndërsa Qasja e Ekuivalencës ka të bëjë me vendosjen e krahasueshmërisë ndërmjet kualifikimeve për qëllime specifike si punësimi ose arsimimi i mëtejshëm. Qasja e njohjes zakonisht i referohet procesit me anë të të cilit të mësuarit e mëparshëm dhe kualifikimet e marra jashtë arsimit formal vlerësohen dhe pranohen, duke shprehur ekuivalencën e të mësuarit, dhe Qasja e Ekuivalencës është më shumë një "produkt përfundimtar" që synon të arrihet përmes njohjes si proces formal.

Parimet thelbësore

Disa parime thelbësore drejtojnë qasjen ndaj njohjes së lëvizshmërisë akademike. Këto përfshijnë: të përqendruarit te studenti dhe të orientuar drejt aftësive, duke i dhënë përparësi pedagogjisë, duke vlerësuar diversitetin dhe krahasueshmërinë e programeve të studimit.

¹⁶Transferimi i kredisë - Procesi i njohjes së krediteve akademike të fituara në një institucion dhe aplikimi i tyre ndaj kërkesave në një tjetër, duke lehtësuar lëvizshmërinë dhe duke shmangur mësimin e tepërt. IAL-të njohin kreditet e fituara në IAL të tjera, të cilat mund të përfshijnë kurse të kryera në një universitet tjetër dhe/ose formim profesional. Qëllimi është të parandalohet dyfishimi i mësimin.

Fokusi te studenti dhe orientimi drejt aftësive

Qasja e përqendruar te studenti fokusohet në arritjet individuale të studentëve dhe në aftësitë praktike që ata kanë zhvilluar, duke kaluar përtej përmbajtjes së mbuluar. Kjo qasje merr parasysh nevojat, aftësitë, interesat dhe stilet e të nxënësve të studentëve, duke i bërë ata pjesëmarrës aktivë në procesin e tyre të të mësuarit, në vend që të jenë thjesht marrës pasivë të informacionit. Karakteristikat kryesore të saj përfshijnë:

- *Identifikimi i aftësive dhe aftësive të studentëve.* Kjo karakteristikë përfshin njohjen dhe ndërtimin në mënyrë aktive të fuqive, aftësive dhe fushave unike të secilit student.
- *Mësimi i personalizuar.* Kjo qasje merr parasysh përshtatjen e arsimit për të përmbushur nevojat individuale të secilit student.
- *Të mësuarit aktiv.* Në të nxënësve aktiv, nxënësve angazhohen në procesin e të mësuarit përmes aktiviteteve si diskutimet, zgjidhja e problemeve, simulimet dhe projektet.
- *Bashkëpunimi.* Inkurajimi i të nxënësve bashkëpunues përmes punës në grup dhe ndërveprimet bashkëmoshatar i ndihmon studentët të zhvillojnë aftësitë e bashkëpunimit, të komunikimit dhe të punës në grup.
- *Pavarësia.* Dhënia e autonomisë së studentëve mbi disa aspekte të të nxënësve të tyre - të tilla si zgjedhja e temave të studimit, metodat e preferuara të të mësuarit ose vendosja e qëllimeve personale - i fuqizon ata dhe nxit një ndjenjë përgjegjësie.
- *Instruktori si udhëzues.* Ky rol përfshin profesorët që veprojnë si mbështetës, duke udhëhequr dhe mbështetur studentët në vend që të japin thjesht përmbajtje.

Arsimi i orientuar drejt aftësive thekson zhvillimin e aftësive praktike që studentët mund t'i aplikojnë në situata reale. Kjo qasje i përgatit ata për detyra dhe profesione specifike, duke përfshirë elementët e mëposhtëm:

- *Të mësuarit e bazuar në kompetenca.* Përqendrohet te studentët që zotërojnë aftësi dhe aftësi specifike thelbësore për fushën e tyre, në vend të njohurive të përgjithshme.
- *Aplikim në jetën reale.* Angazhon studentët në të mësuarit praktik përmes aktiviteteve si simulimet dhe detyrat që pasqyrojnë skenarë të botës reale.
- *Vlerësimi i performancës.* I jep përparësi vlerësimit të studentëve bazuar në aftësinë e tyre për të demonstruar aftësi praktike, jo vetëm përmbajtje të memorizuar.
- *Përgatitja e karrierës.* Siguron që studentët të fitojnë aftësi në përputhje me nevojat aktuale të tregut të punës, duke i përgatitur ata për karriera të suksesshme.
- *Zhvillimi i aftësive gjatë gjithë jetës.* Promovon rritjen e vazhdueshme të aftësive, duke u mundësuar studentëve të përshtaten me kërkesat në zhvillim të industrisë gjatë gjithë karrierës së tyre.

Përparësia ndaj pedagogjisë

Prioriteti i pedagogjisë vendos në qendër arritjen e metodave të mësimdhënies me cilësi të lartë dhe praktikave edukative që lehtësojnë një të nxënësve të kuptimplotë dhe efektiv. Ky parim fokusohet në përmirësimin e mësimdhënies dhe të nxënësve përmes qasjeve të strukturuar dhe të bazuara në kërkime, duke përfshirë:

- Përdorimi i teknikave të bazuara në dëshmi për të nxënësve e studentëve përmes strategjive efektive të mësimdhënies.
- Angazhimi i studentëve në procesin e të mësuarit si për të kuptuar ashtu edhe për mbajtjen e tyre.

- Hartimi i kurrikulave që përputhen me qëllimet arsimore duke adresuar nevojat unike të studentëve për rëndësinë dhe efektivitetin e të mësuarit.
- Përdorimi i vlerësimeve që kapin me saktësi të kuptuarit e nxënësve dhe matin progresin për një vlerësim efektiv të të nxënit.
- Përsosja e rregullt e praktikave të mësimdhënies bazuar në reagime dhe kërkime për të ruajtur rëndësinë dhe efektivitetin e tyre.

Vlerësimi i diversitetit

Duke vlerësuar diversitetin, studentët do të mësojnë të njohin dhe respektojnë prejardhjet, perspektivat dhe rrugët e ndryshme të të mësuarit të të gjithë bashkëmoshatarëve, duke nxitur një mjedis akademik gjithëpërfshirës që vlerëson dhe balancon dallimet për të përmirësuar përvojën arsimore për të gjithë.

Të vlerësosh diversitetin do të thotë të vlerësosh, tolerosh dhe të njohësh dallimet mes njerëzve, duke përfshirë prejardhjen, përvojat, perspektivat dhe identitetet e tyre. Për ta mbështetur këtë, stafi akademik duhet të marrë parasysh:

- Krijimi i mjediseve gjithëpërfshirëse ku të gjithë individët ndihen të mirëpritur dhe të respektuar.
- Inkurajimi i perspektivave të ndryshme të inovacionit për të nxitur kreativitetin dhe zgjidhjen efektive të problemeve.
- Ofrimi i mundësive të barabarta dhe trajtimi i drejtë për të gjithë.
- Rritja e ndërveprimeve duke kuptuar dhe respektuar diversitetin kulturor.
- Ndërtimi i komuniteteve më të forta, më harmonike nëpërmjet respektit dhe mirëkuptimit të ndërsjellë.

Krahasueshmëria e programeve të studimit

Krahasueshmëria e programeve të studimit mund të arrihet duke përafruar dhe vendosur ekuivalencën midis programeve akademike nëpër universitete dhe kolegje. Krijimi i programeve të krahasueshme të studimit me institucionet partnere përfshin shqyrtimin e kujdesshëm të hapave të mëposhtëm:

- Sigurimi i standardeve të ngjashme akademike dhe rezultateve të të nxënit.
- Lehtësimi i njohjes dhe transferimit të kredive ndërmjet institucioneve.
- Ruajtja e një sigurie të qëndrueshme të cilësisë në kurrikul.
- Benchmarking përmes krahasimi i programeve ndërmjet institucioneve partnere për të identifikuar praktikatat më të mira dhe fushat për përmirësim.

Qëllimet

Qëllimet kryesore të këtyre udhëzimeve të njohjes akademike janë krijimi i një procesi njohjeje të efektshme, të drejtë dhe transparente në të gjithë IAL-të. Kjo qasje siguron që kualifikimet akademike të studentëve dhe rezultatet e të nxënit të njihen vazhdimisht, duke nxitur lëvizshmërinë akademike dhe

bashkëpunimin ndërkombëtar ¹⁷. Qëllimet dhe objektivat e përshkruara më poshtë synojnë të arrijnë këto synime:

I. Krijimi i një procesi njohjeje të qëndrueshme dhe efikase nëpër institucionet, duke siguruar që kualifikimet akademike dhe rezultatet e të nxënit të studentëve njihen në mënyrë uniforme dhe efektive, duke rritur kështu lëvizshmërinë dhe bashkëpunimin arsimor. (CoE 1997; Nuffic 2023)

Ky synim do të arrihet përmes objektivave të mëposhtëm:

- a. Zhvilloni dhe zbatoni një kornizë të unifikuar njohjeje.
- b. Përmirësoni komunikimin dhe transparencën për të thjeshtuar procesin e njohjes.
- c. Krijoni një proces njohjeje të drejtë dhe gjithëpërfshirëse që merr parasysh prejardhje të ndryshme dhe përvojat.

II. Nxitja e shkëmbimit më të madhe të studentëve brenda rajonit përmes një sistemi njohjeje transparente dhe fleksibël dhe duke rritur lëvizshmërinë dhe bashkëpunimin arsimor duke ua bërë më të lehtë studentëve njohjen e kualifikimeve dhe rezultateve të të nxënit nëpër institucione dhe vende të ndryshme (CoE 1997; Nuffic 2023). Kjo do të mundësonte lehtësimin e mobiliteteve rajonale dhe ndërkombëtare, promovimin e shkëmbimeve akademike dhe kulturore, rritjen e aksesit në arsim dhe rritjen e bashkëpunimit arsimor.

Ky qëllim mund të arrihet përmes objektivave të mëposhtëm:

- d. Vendosni kritere dhe procedura të qarta dhe të standardizuara për njohjen e kualifikimeve akademike, duke siguruar që studentët të kuptojnë kërkesat dhe proceset e përfshira.
- e. Siguroni akses në informacion në lidhje me politikat dhe procedurat e njohjes, duke e bërë më të lehtë për studentët të lundrojnë në sistem.
- f. Zhvilloni procese njohjeje që janë të adaptueshme për sisteme dhe kontekste të ndryshme arsimore, duke akomoduar lloje të ndryshme të të mësuarit dhe kualifikimeve.

III. Rritja e lëvizshmërisë së studentëve dhe sigurimi i një procesi njohjeje përkatëse dhe efektive duke vendosur rezultatet e të nxënit të përcaktuara qartë si kriteret themelore për njohjen akademike (CoE 1997; Nuffic 2023). Vendosja dhe theksimi i rezultateve të të nxënit të përcaktuara qartë si kriteret bazë për njohjen akademike është thelbësore për universitetet për disa arsye, të tilla si sigurimi i njohjes përkatëse dhe efektive, ofrimi i qëndrueshmërisë në cilësinë e arsimit, lehtësimi i hartimit dhe përmirësimit të kurrikulës, mbështetja e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe përmirësimi. transparencë dhe llogaridhënie institucionale.

Ky qëllim mund të arrihet përmes objektivave të mëposhtëm:

- c. Zhvillimi dhe zbatimi i rezultateve të standardizuara të të nxënit nëpër institucione për të ofruar një kornizë të qëndrueshme për arritjet akademike.

¹⁷Për më shumë, ju lutemi kf. CoE. 1997. "Konventa për Njohjen e Kualifikimeve në lidhje me Arsimin e Lartë në Rajonin Evropian". Seria e Traktatit Evropian - Nr. 165. <https://rm.coe.int/168007f2c7> ; Nuffic. 2023. Manuali i AER-it. https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2023-08/1.%20EAR%20Manual%202023_2nd%20edition.pdf .

- d. Thjeshtimi i procesit të transferimit të krediteve ndërmjet institucioneve duke përdorur rezultatet e të nxënit si bazë parësore për vlerësimin dhe njohjen e kualifikimeve akademike.

Praktika standarde e njohjes institucionale

Një qasje e standardizuar për njohjen institucionale të rezultateve të të nxënit është thelbësore për të garantuar cilësinë dhe konsistencën e njohjes akademike në programet e lëvizshmërisë. Ky seksion paraqet një kornizë të qartë dhe një proces zbatimi hap pas hapi për njohjen e rezultateve të të nxënit të studentëve në tre faza kryesore: përpara, gjatë dhe pas përvojës së tyre të lëvizshmërisë. Qëllimi është krijimi i një praktike koherente që përfshin komunikim efektiv midis palëve të interesuara, dokumentacion të detajuar dhe kritere rigoroze vlerësimi.

Korniza

Praktika e njohjes institucionale të rezultateve të të nxënit është e rëndësishme për të gjithë zbatimin e mobilitetit duke filluar me thirrjen për mobilitet dhe duke përfunduar me njohjen përfundimtare. Rrjeti i komunikimit do të përfshijë të gjitha palët përkatëse—institucionet/organizatat dërguese dhe pranuese dhe studentët—për të thjeshtuar procesin e njohjes gjatë gjithë programit të lëvizshmërisë. Rezultatet e të nxënit duhet të specifikohen në marrëveshjen mësimore, të përgatitur paraprakisht në konsultim me palët përkatëse dhe personat përgjegjës të përfshirë në proces. Çdo rezultat mësimor duhet të përvijohet në deklaratën e rezultateve të të nxënit (shabllon në shtojcë), një dokument i rekomanduar për të mbështetur njohjen. Kjo deklaratë duhet të ndjekë procesin e marrëveshjes së të mësuarit: hartoheni atë përpara shkëmbimit, modifikoni atë gjatë lëvizshmërisë dhe finalizoni atë pas lëvizshmërisë.

Hapat e zbatimit

Para shkëmbimit

Studenti, në konsultim me personat përgjegjës pranë institucioneve/organizatave dërguese dhe pritëse, harton marrëveshjen mësimore në institucionin/organizatën e origjinës. Rezultatet dhe kriteret e njohjes duhet të specifikohen qartë në marrëveshjen e të mësuarit.

Gjatë shkëmbimit

Komunikimi i vendosur duhet të mbahet ndërmjet të gjitha palëve përkatëse për të siguruar përditësime dhe mbështetje gjatë periudhës së lëvizshmërisë.

Çdo rregullim në marrëveshjen e të mësuarit ose deklaratën e rezultateve të të nxënit në seksionin "gjatë lëvizshmërisë" duhet të dokumentohet qartë dhe të komunikohet menjëherë. Studenti ose institucioni pritës duhet të njoftojë personin/njësinë përgjegjëse në institucionin e origjinës për çdo modifikim.

Nxënësit inkurajohen dhe këshillohen të mbajnë shënime për përvojat e të nxënit formal, joformal dhe joformal (p.sh. certifikata, foto, regjistrime video, ditarë, blogje, postime në media sociale, prezantime, video thirrje) si dëshmi për të mbështetur procesin e njohjes.

Pas shkëmbimit

Pasi të jenë dorëzuar të gjitha dokumentet e nevojshme, institucioni i origjinës duhet të caktojë **komitetin e njohjes** (nëse nuk është krijuar tashmë në përputhje me praktikat institucionale). Roli i këtij komiteti është kritik për të garantuar njohje të drejtë, të saktë dhe efikase të rezultateve të të nxënës. Aspektet kryesore të komitetit të njohjes përfshijnë:

- Komiteti i njohjes duhet të përbëhet nga anëtarë të kualifikuar me ekspertizë në vlerësimin e rezultateve të të nxënës, si personeli akademik nga departamentet përkatëse, koordinatorët e programit dhe/ose përfaqësues nga zyrat/njësitë përgjegjëse.
- Anëtarët e komisionit shqyrtojnë dhe vlerësojnë të gjitha dokumentet e paraqitura, duke përfshirë marrëveshjen e mësimit, për të konfirmuar se rezultatet përputhen me standardet e kurrikulës së institucionit vendas.
- Bazuar në vlerësimin e komisionit, merret një vendim në lidhje me nivelin e njohjes (të plotë, të pjesshme ose aspak) për çdo rezultat të të nxënës. Udhëzimet për nivelet e njohjes duhet të ndiqen për të siguruar qëndrueshmëri dhe drejtësi.
- Komiteti dokumenton vendimin e vlerësimit dhe njohjes për secilin student, duke ofruar komente dhe çdo rekomandim për mësimin plotësues nëse jepet njohje e pjesshme. Këto dokumente përfshijnë:
 3. Marrëveshja e të mësuarit dhe deklarata shoqëruese e rezultateve të të nxënës për të siguruar përputhshmërinë me strukturën e programit të institucionit (shih Aneksin 1).
 4. Udhëzime për përcaktimin e shkallës së njohjes (të plotë, të pjesshme, të kushtëzuara ose asnjë) bazuar në rezultatet e arritura të të nxënës (shih Kapitullin VII).

Përveç procedurës së reagimit Erasmus, institucioni vendas duhet të mbledhë komente të detajuara nga studentët në lidhje me përvojën e tyre të lëvizshmërisë, duke përfshirë përfitimet, sfidat dhe kënaqësinë e përgjithshme me procesin e njohjes. Ky reagim duhet të trajtojë se sa mirë procesi i njohjes i përmbushi pritshmëritë e studentëve dhe çdo fushë për përmirësim, duke ndihmuar në rafinimin dhe përmirësimin e praktikave të ardhshme të institucionit.

Praktikë e standardizuar për komitetet e njohjes

Komitetet e njohjes duhet të mbështeten në kriteret e përcaktuara të vlerësimit dhe të sigurojnë transparencë dhe drejtësi gjatë gjithë procesit.

Vlerësimi

Njohja e rezultateve të të nxënës përfshin vlerësimin dhe njohjen e njohurive, aftësive dhe kompetencave që një nxënës ka fituar nëpërmjet përvojave formale, joformale dhe joformale të studimit/trajnitimit. Procedura duhet të përfshijë sa vijon:

1. *Hapi fillestar* - Nxënësi merr informacion për procesin e njohjes, minimumin/maksimumin e krediteve ECTS ose njësitë ekuivalente që korrespondojnë me periudhën e studimit, rolet dhe përgjegjësitë. Këto mund t'u komunikohen nxënësve përmes postës elektronike, sesioneve informative, faqeve të internetit të institucioneve ose çdo mjeti tjetër të përshtatshëm komunikimi.
2. *Dokumentacioni* - Pas përfundimit të mobilitetit, institucioni i origjinës merr dokumentet e nevojshme nga institucioni pritës: marrëveshjen e të mësuarit, deklaratën e rezultateve të të nxënës, transkriptin e



të dhënave dhe të gjitha dokumentet e tjera mbështetëse që verifikojnë/certifikojnë përfundimin me sukses të mësimit formal, joformal dhe informal. përvojat e fituara gjatë periudhës së lëvizshmërisë.

3. *Njohja* - Dëshmia (marrëveshja e të nxënit, deklarata e rezultateve të të nxënit, transkripti i të dhënave dhe të gjitha dokumentet e tjera mbështetëse që verifikojnë/certifikojnë përfundimin me sukses të përvojave të të mësuarit formal, joformal dhe informal të fituara gjatë qëndrimit të mobilitetit) vlerësohen bazuar në kriteret transparente. duke u mbështetur në sistemet e notimit të institucioneve siç thuhet në marrëveshjen ndërinstitucionale dhe/ose transkriptin e të dhënave.

4. *Vlerësimi* - Për qëllime vlerësimi, organi i njohjes duhet:

- a. Në rast të përputhshmërisë brenda të njëjtit semestër/vit, merrni parasysh krahasimin e rezultateve të të nxënit dhe gjetjen e ekuivalentëve.
- b. Në rast të papajtueshmërisë brenda të njëjtit semestër/vit, merrni parasysh identifikimin e të paktën 51% të përputhshmërisë brenda niveleve të tjera, si p.sh.
 - i. Lëndët e studiuar në semestra/vite të ndryshme.
 - ii. Kurse të studiuar në nivele të ndryshme (studime profesionale/profesionale/specialiste, BA, BSc, MA, MSc, PhD).
 - iii. Kurse të studiuar në njësi të ndryshme brenda të njëjtit program/marrëveshje lëvizshmërie.

Në varësi të cilësdo ose secilës prej sa më sipër, komitetet e njohjes marrin vendime për njohjen e plotë, të pjesshme ose të kushtëzuar:

Njohja e plotë - Këtu përdoret për t'iu referuar njohjes së të gjitha arritjeve akademike (kreditet ECTS ose njësitë ekuivalente) të marra në institucionin/organizatën marrëse, duke i lejuar studentët të përparojnë ose të përfundojnë programin e tyre të studimit në institucionin/organizatën dërguese pa vlerësime shtesë.

Njohja e pjesshme - Këtu përdoret për t'iu referuar pranimit të disa, por jo të gjitha, arritjeve akademike (kredite ECTS ose njësi ekuivalente) të marra në institucionin/organizatën marrëse, që shpesh kërkojnë lëndë shtesë për të përmbushur kërkesat e institucionit pritës.

Njohja e kushtëzuar - Arritjet akademike (kredite ECTS ose njësi ekuivalente) të marra në institucionin/organizatën pranuese njihen në varësi të arritjeve të disa rezultateve të të nxënit.

Komitetet e njohjes inkurajohen fuqimisht të mbështeten në rezultatet e të nxënit për të arritur njohjen e plotë të përvojës mësimore.

Palët përkatëse dhe njësitë/organet përgjegjëse pritët të përvijojnë mekanizma për të garantuar transparencë dhe drejtësi gjatë gjithë procesit të njohjes, siç janë procedurat e qarta të komunikimit dhe apelit.

Ndërkombëtarizimi i kurrikulës nëpërmjet rezultateve të të nxënit

Ndërkombëtarizimi i kurrikulës është thelbësor për të përmirësuar përvojën e lëvizshmërisë së studentëve dhe për të siguruar një proces të qetë njohjeje përmes rezultateve të të nxënit (LO). Kjo qasje përfshin përfshirjen e perspektivave globale dhe një dimensionin ndërkombëtar në programet mësimore, duke i përgatitur studentët të angazhohen në mënyrë kuptimplotë në një peizazh të globalizuar akademik dhe profesional.

Është thelbësore që të përcaktohen qartë rezultatet e të nxënit dhe të bëhet dallimi ndërmjet rezultateve të përgjithshme të të nxënit, rezultateve globale të të nxënit dhe rezultateve të të nxënit ndërkombëtar.

Në këtë udhëzues, ne kemi përcaktuar *rezultatet e të nxënit*¹⁸si deklarata për njohuritë, aftësitë dhe kompetencat (informacioni, të kuptuarit, qëndrimet, vlerat, sjelljet, etj.) që një student pritët të zotërojë dhe demonstrojë pas përfundimit të një procesi mësimor/trajnimi. *Rezultatet globale të të nxënit*¹⁹, në vend të kësaj, janë deklarata për njohuritë, aftësitë dhe kompetencat (informacioni, të kuptuarit, qëndrimet, vlerat, sjelljet, etj.) që angazhohen me perspektiva globale, shpesh të lidhura me misionin e një institucioni, qëllimet e programit dhe objektivat e kursit, të tilla si kompetenca ndërkulturore, ndjeshmëria dhe etika të kuptuarit dhe arsyetimi që një student pritët të zotërojë dhe demonstrojë pas përfundimit të një procesi mësimor/trajnimi. *Rezultatet e të nxënit ndërkombëtar* janë deklarata për njohuritë, aftësitë dhe kompetencat (informacioni, mirëkuptimi, qëndrimet, vlerat, sjelljet, etj.) të përdorura si standarde të njohura dhe të pranura në vende të ndryshme nëpër sisteme arsimore për të demonstruar arritje në disiplinën të ndryshme në kontekstin ndërkombëtar.

Vlerësimi i rezultateve të të nxënit i referohet vlerësimit të arritjes së një individi të objektivave arsimore nëpërmjet metodave të ndryshme, duke përfshirë provimet me shkrim, me gojë dhe praktike, si dhe projektet dhe portofolet, të kryera gjatë ose në fund të një programi (krh. ISCED, 2011, f. 80).

Qasjet

Procesi i ndërkombëtarizimit të kurrikulës kërkon rishikim të vazhdueshëm për shkak të natyrës dinamike të arsimit të lartë – ndryshimet e vazhdueshme në kontekstin arsimor, paradigmat e reja dhe nevojat në zhvillim për bashkëpunim rajonal dhe ndërkombëtar. Përafrimi efektiv i kurrikulës përfshin të kuptuarit e kornizave dhe qasjeve përkatëse ndërkombëtare si Procesi i Bolonjës, Sistemi Evropian i Transferimit të Kredive (ECTS) dhe Konventa e Njohjes së Lisbonës. Një qasje e dukshme është qasja Tuning, e cila ka në qendër studentin dhe e orientuar drejt rezultateve. Kjo qasje thekson përdorimin e rezultateve të të nxënit dhe kompetencave të përcaktuara qartë për të udhëhequr shpërndarjen e krediteve (krh. Universiteti i Shkencave të Aplikuara të Hagës). Për më tepër, modeli konstruktiv i shtrirjes, një tjetër qasje e bazuar në

¹⁸Për të krijuar një përkufizim pune të rezultateve të të nxënit, për këtë udhëzues, ne iu drejtuam tre dokumenteve të përdorura zakonisht në të gjitha praktikatat e lëvizshmërisë së studentëve që po zbatohen aktualisht në institucionet tona, nën programin Erasmus+, përkatësisht versionin më të fundit të programit Erasmus+ (2024)., Klasifikimi Standard Ndërkombëtar i Arsimit/ISCED (2011), Udhëzuesi i Përdoruesve të ECTS (2015). Sipas udhëzuesit Erasmus+ (2024, f. 453), rezultatet e të nxënit janë "Deklarata të asaj që një pjesëmarrës di, kupton dhe është në gjendje të bëjë në përfundim të një procesi mësimor, të cilat përcaktohen në termat e njohurive, aftësive dhe kompetencës". ISCED (2011, f. 83) i përkufizon ato si "Tërësia e informacionit, njohurive, të kuptuarit, qëndrimeve, vlerave, aftësive, kompetencave ose sjelljeve që një individ pritët të zotërojë pas përfundimit të suksesshëm të një programi arsimor". Për *Udhëzuesin për Përdoruesit e ECTS* (2015, f. 22), "Rezultatet e të nxënit janë deklarata të asaj që një student pritët të dijë, kuptojë dhe të jetë në gjendje të demonstrojë pas përfundimit të një procesi të të nxënit". Përkufizimi ynë i miratuar i punës u përshtat nga këto tre përkufizime.

¹⁹Për përkufizimin tonë, ne u mbështetëm nga ky përkufizim: "Rezultatet globale të të nxënit janë njohuritë, aftësitë, qëndrimet dhe vlerat specifike që studentët duhet të zhvillojnë si rezultat i angazhimit me perspektivat globale. Këto rezultate mund të lidhen me misionin e një institucioni, qëllimet e programit dhe objektivat e kursit. Për shembull, disa rezultate të përbashkëta të të nxënit global përfshijnë demonstrimin e kompetencës dhe ndjeshmërisë ndërkulturore, analizimin e çështjeve globale nga këndvështrime të shumta, komunikimin efektiv midis dallimeve kulturore dhe gjuhësore, aplikimin e arsimit dhe veprimet etik ndaj sfidave globale dhe bashkëpunimin me të tjerë të ndryshëm për të adresuar problemet e përbashkëta. (Ju lutemi shih. LinkedIn. (nd). *Si mund ta vlerësoni ndikimin e perspektivave globale?* LinkedIn. Marrë më 31 tetor 2024, nga <https://www.linkedin.com/advice/1/how-can-you-assess-ndikimi-global-perspektiva>.)

rezultate, mbron idenë e rezultateve të të nxënit që paraprijnë aktivitetet e mësimdhënies dhe të të nxënit, domethënë, "si mësimdhënia ashtu edhe vlerësimi duhet të përputhen me rezultatet e synuara të të nxënit"

(Biggs 2014, f. 9). Për sa i përket ndërkombëtarizimit të kurrikulës, kjo "përfshin përfshirjen e qëllimshme, gjithëpërfshirëse dhe sistematike të dimensioneve ndërkombëtare dhe ndërkulturore në të gjithë procesin e studimit" (de Louw, Zadravec, Marin 2023).

Njohja se ndërkombëtarizimi ndryshon në kontekste lokale, kombëtare dhe globale sugjeron nevojën për fleksibilitet në integrimin e këtyre kornizave. Ai thekson rëndësinë e përshtatjes së kurrikulës për të përmbushur nevojat e ndryshme arsimore duke siguruar që ajo të përputhet me standardet ndërkombëtare. Kjo përshtatshmëri është thelbësore për nxitjen e një mjedisi arsimor gjithëpërfshirës që përgatit studentët për një botë të globalizuar ²⁰.

Përputhshmëria

Në kontekstin e përafrimit të rezultateve të të nxënit për kurrikulat e ndërkombëtarizuara, përshkruesit e Dublinit ofrojnë një kuadër themelor për përcaktimin e niveleve të diplomave nëpër IAL. Këta përshkrues ²¹artikulojnë rezultatet e pritura të të nxënit dhe kompetencat që lidhen me kualifikime të ndryshme, duke ofruar kështu një qasje të strukturuar për hartimin e kurrikulës. Përshkruesit e Dublinit avokojnë për integrimin e perspektivave ndërkombëtare brenda kurrikulave akademike, duke theksuar rëndësinë e diversitetit kontekstual. Duke eksploruar një sërë kontekstesh lokale, kombëtare, rajonale dhe globale, akademikët mund të kuptojnë më mirë mënyrat e shumëanshme në të cilat ndërkombëtarizimi mund të përfshihet brenda programeve akademike. Duke vepruar kështu, jo vetëm pasuron përvojën e të mësuarit, por gjithashtu lehtëson zhvillimin e të menduarit kritik dhe kompetencave ndërkulturore midis studentëve. Ky angazhim për të integruar kontekste të ndryshme jo vetëm që rrit cilësinë e arsimit, por gjithashtu përgatit studentët të gjejnë rrugën e tyre në një botë gjithnjë e më të ndërlidhur.

Strategjitë për përputhshmërinë

Ajo që është kyçe për të mësuarit ndërkombëtar është njohja e ndërlidhjes së konteksteve të ndryshme përkatëse - lokale, kombëtare, rajonale dhe globale - në vend që t'i konsideroni ato në izolim. Disa strategji kryesore për përafrimin përfshijnë: Kryerja e rishikimit dhe rishikimit të rregullt të kurrikulës për të siguruar rëndësinë dhe përshtatshmërinë.

- Rritja e krahasueshmërisë së kurrikulës duke përdorur rezultatet e të nxënit (LO) dhe kryerjen e analizave të mangësive për të identifikuar dhe adresuar mospërputhjet.
- Qëndrimi aktual me zhvillimet dhe përparimet globale në arsimin e lartë dhe integrimi i tyre në mënyrë të menduar brenda të gjitha konteksteve për të mbajtur një kurrikulë të përgjegjshme dhe largpamëse.

²⁰Për më shumë, ju lutemi kf. Leask, Betty. 2015. "Një kuadër konceptual për ndërkombëtarizimin e kurrikulës". *Qendra për Përmirësimin e Mësimdhënies dhe Mësimdhënies*. Universiteti i Hong Kongut. Marrë nga <https://www.cetl.hku.hk/cop-itl/wp-content/uploads/2017/11/AConceptualFrameworkforInternationalisationoftheCurriculum.pdf>.

²¹ EHEA. 2005. Programi i punës i Grupit përcjellës të Bolonjës 2003-2005 - Një kuadër gjithëpërfshirës i kualifikimeve për EHEA. <https://ehea.info/pid34461-cid102059/wg-frameworks-qualification-2003-2005.html>.

Integrimi

Integrimi i kurrikulës është thelbësor për krijimin e një strategjie ndërkombëtare kohezive dhe me ndikim brenda arsimit të lartë. Duke përfshirë perspektivat dhe kompetencat ndërkombëtare në të gjitha kurrikulat, institucionet mund t'u ofrojnë studentëve aftësitë, njohuritë dhe vetëdijen kulturore të nevojshme për të lulëzuar në një botë të globalizuar. Një kurrikulë e integruar rrit gatishmërinë e studentëve për t'u angazhuar me perspektiva të ndryshme, nxit mirëkuptimin ndërkulturor dhe mbështet një mjedis dinamik të të mësuarit. Përmes harmonizimit, gjithëpërfshirjes dhe reagimit ndaj zhvillimeve globale, integrimi i kurrikulës forcon përvojën akademike dhe tërheqjen e institucionit ndaj aktorëve ndërkombëtarë.

Për të mbështetur integrimin e kurrikulës, institucionet mund të miratojnë disa strategji kryesore:

- Kryerja e vetëvlerësimeve në të gjithë institucionin për të vlerësuar progresin e ndërkombëtarizimit të kurrikulës (p.sh., mjeti i vetëvlerësimit, një anketë e zhvilluar në kuadër të projektit MORIN mund t'i shërbejë këtij qëllimi ²²).
- Nxitja e një mjedisi tërheqës për studentët ndërkombëtarë dhe stafin akademik, duke përfshirë fakultetin e rregullt dhe vizitor.
- Inkurajoni analizat krahasuese dhe kritike midis disiplinave dhe konteksteve për të thelluar perspektivat ndërkombëtare.
- Zgjeroni ofertat e anglishtes si një mjet mësimi (EMI).
- Ofroni trajnime për stafin akademik në aftësitë ndërkulturore, të buta dhe gjuhësore, veçanërisht për IKE.
- Zhvilloni infrastrukturë dixhitale të fuqishme për të integruar në mënyrë efektive perspektivat ndërkombëtare.
- Rishikoni dhe rishikoni rregullisht planprogramet për të siguruar rëndësinë ndërkombëtare.
- Vendosni rezultatet e të nxëniet që përfshijnë të kuptuarit e kulturave globale dhe adresimin e çështjeve ndërkombëtare përmes vlerave, qëndrimeve dhe zakoneve.
- Përfshirja e aktiviteteve dhe metodave të vlerësimit me dimension ndërkombëtar.
- Fuqizoni studentët që të marrin pronësinë e mësimit të tyre duke marrë pjesë aktive në përzgjedhjen e lëndëve para shkëmbimit dhe proceset e njohjes pas shkëmbimit.

Procedurat për njohjen e rezultateve të arritura të të nxëniet

Ky seksion prezanton konceptet kryesore si arsimit formal, mësimi informal dhe arsimit joformal. Këto terma sqarojnë kontekstet e ndryshme të të mësuarit dhe lidhjen e tyre me njohjen akademike, duke ndihmuar në përcaktimin se si përvojat e ndryshme arsimore kontribuojnë në zhvillimin e studentëve dhe se si ato njihen brenda kornizave institucionale.

1. *Arsimi joformal* është “arsim që është i institucionalizuar, i qëllimshëm dhe i planifikuar nga një ofrues arsimor. Karakteristika përcaktuese e arsimit joformal është se ai është një shtesë, alternative dhe/ose plotësuese e arsimit formal në kuadër të procesit të të mësuarit gjatë gjithë jetës së individëve. Shpesh ofrohet për të garantuar të drejtën e aksesit në arsim për të gjithë.” (ISCED, 2011, f. 81)

²²MORIN. “D 2. 3. Një mjet vetëvlerësimi për njohjen e periudhave të studimit jashtë vendit.” https://morinproject-eu.com/wp-content/uploads/2024/10/D-2.3-A-self-assessment-tool-for-the-cognition-of-study-periods-abroad_final.pdf.

2. *Të nxënës joformal* i referohet “të mësuarit i cili zhvillohet nëpërmjet aktiviteteve të planifikuara të të mësuarit ku ekziston një formë e mbështetjes mësimore, por që nuk është pjesë e sistemit formal të arsimit dhe trajnimit”. (Udhëzuesi i programit E+ 2024, 454).
3. *Arsimi formal* i referohet mësimi të strukturuar, të qëllimshëm dhe të planifikuar të ofruar përmes institucioneve publike dhe subjekteve private të njohura, duke formuar sistemin arsimor të krijuar të një vendi ²³. Zakonisht zhvillohet nga shkolla fillore (dhe në disa vende çerdhe) deri në universitet, duke përfshirë programe të specializuara për trajnime profesionale, teknike dhe profesionale. Arsimi formal bazohet në kurrikul, shpesh përfshin vlerësime të njohurive ose kompetencave të fituara dhe çon në njohje dhe certifikim zyrtar (CoE nd).
4. *Të mësuarit joformal* i referohet formave të të mësuarit të qëllimshëm ose të qëllimshëm që nuk janë të institucionalizuara, duke e bërë atë më pak të organizuar dhe të strukturuar sesa arsimi formal ose joformal ²⁴. Shpesh ndodh natyrshëm brenda mjediseve si familja, vendi i punës ose komuniteti dhe mund të drejtohet vetë ose të udhëhiqet nga ndërveprimet familjare ose sociale. Ndryshe nga mësimi i rastësishëm, të mësuarit joformal përfshin aktivitete dhe përvoja të përditshme që zakonisht janë të pastrukturuara për sa i përket objektivave, kohës ose mbështetjes së të mësuarit dhe ndonjëherë mund të jenë të paqëllimshme nga këndvështrimi i nxënësit.

Hapat për njohjen e rezultateve të të nxënës për arsimin formal

Këto janë disa hapa që duhen ndjekur për një procedurë të qetë njohjeje:

1. Inkurajoni studentët të mbledhin dhe të ofrojnë të gjithë dokumentacionin e kërkuar për njohje, duke përfshirë transkriptin e të dhënave (ToR), Marrëveshjen e Mësimi (LA), Deklarata e Rezultateve të Mësimi (LOS), Certifikata e Konfirmimit (CoC) nga institucioni pritës, dëshmia e qëndrimit, kursi planprogramet dhe çdo dokument tjetër përkatës.
2. Organizoni një konsultim me autoritetin përkatës (si p.sh. Shefi i Departamentit ose Zyra e Karrierës, etj.).
3. Komitetet e njohjes këshillohen që të përfundojnë procesin e njohjes dhe vlerësimit brenda një jave nga data kur studenti dorëzon të gjithë dokumentacionin e nevojshëm.
4. Sigurohuni që përvoja e njohur e të mësuarit të regjistrohet në të dhënat akademike të studentit.

Hapat për njohjen e rezultateve të të nxënës për arsimin joformal

Institucionet e Arsimit të Lartë (IAL) këshillohen që futin/bëjnë dispozita në rregulloret e tyre të brendshme, duke përcaktuar forma të pranueshme të mësimi joformal dhe duke vendosur udhëzime për njohjen e tyre.

1. përshtatin procedurat dhe dokumentacionin e lëvizshmërisë ose shkëmbimit për të marrë parasysh mundësitë e të mësuarit joformal.
2. inkurajoni studentët të mbledhin dhe dorëzojnë të gjithë dokumentacionin e nevojshëm për njohjen e të mësuarit joformal, duke përfshirë ToR ose ekuivalentin, LA, LOS (nëse ka), CoC nga institucioni pritës, dëshmi qëndrimi dhe çdo dokument tjetër përkatës.
3. të parashikojë përfshirjen e përvojave të njohura të të mësuarit joformal në suplementin e diplomës.

²³ Përshtatur nga ISCED 2011, f. 80.

²⁴ Përshtatur nga ISCED 2011, f. 80.

Hapat për njohjen e rezultateve të të nxënit për arsimin informal

IAL-të duhet të kenë parasysh:

1. duke vendosur udhëzime në dokumentet e tyre të brendshme për të përcaktuar dhe njohur format e të mësuarit joformal.
2. përshtatjen e procedurave dhe dokumentacionit të lëvizshmërisë ose shkëmbimit për të njohur mundësitë e të mësuarit joformal.
3. inkurajimi i studentëve për të mbledhur dhe siguruar të gjithë dokumentacionin e kërkuar për njohjen e të mësuarit joformal, të tilla si ToR ose ekuivalenti, LA, LOS (nëse ka), CoC nga institucioni pritës, dëshmi qëndrimi dhe çdo dokument tjetër përkatës.
4. duke siguruar që janë bërë dispozita për të përfshirë përvojat e njohura të të mësuarit joformal në suplementin e diplomës.

Konkluzioni

Posedimi i udhëzuesit gjithëpërfshirës për njohjen e shkëmbimeve akademike në institucionet e arsimit të lartë është thelbësore për të siguruar vlerësim të qëndrueshëm, transparent dhe të drejtë të arritjeve të studentëve në kontekste të ndryshme arsimore. Këto udhëzime ofrojnë një kornizë që promovon komunikim të qartë, përafrim me standardet ndërkombëtare dhe një qasje të përqendruar te nxënësi, e cila vlerëson përvojat e ndryshme të të mësuarit dhe njeh kompetencat përtej mjediseve tradicionale të klasës. Këto udhëzime fokusohen kryesisht në rezultatet e të nxënit, praktikat fleksibël të njohjes që përshtaten me arsimin formal, joformal dhe informal, dhe proceset e standardizuara që përputhen me kornizat ndërkombëtare për njohjen e rezultateve të të nxënit.

Zbatimi i këtyre udhëzuesve pritët të rrisë ndjeshëm shkëmbimin e studentëve duke thjeshtuar proceset e transferimit të krediteve dhe njohjen e kualifikimeve ndërkombëtare. Kjo do të nxisë lidhje më të forta rajonale dhe një peizazh arsimor më gjithëpërfshirës që strehon shtigje të ndryshme mësimore, duke krijuar një mjedis dinamik ku studentët dhe institucionet lulëzojnë përmes bashkëpunimit dhe përshtatshmërisë globale.

Referencat

1. Biba, Diana dhe Jola Kamberaj. 2024. "D 2.2 – Raport i rishikimit të literaturës mbi praktikat e njohjes së lëvizshmërisë". Projekti NJOHJA E LËVIZSHMËRISË PËR INTEGRIM (MORIN). <https://morinproject-eu.com/wp-content/uploads/2024/10/D-2.2-Literature-review-report.pdf>.
2. Biggs, Xhon. 2014. "Përafrimi konstruktiv në mësimdhënien universitare". *HERDSA Review of Higher Education*, 1, 5-22. <http://taw.fi/HRHE1-5-22>.
3. Këshilli i Evropës (KE). dhe "Përkufizime". *Fondacioni Evropian i Rinisë*. Marrë më 31 tetor 2024, nga <https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation/definitions>.
4. CoE. 1997. "Konventa për Njohjen e Kualifikimeve në lidhje me Arsimin e Lartë në Rajonin Evropian". *Seria e Traktateve Evropiane - Nr. 165*. <https://rm.coe.int/168007f2c7>.
5. de Louw, Eveke, Katarina Aškerc Zadravec, Matias Marin. 2023. "5 hapa drejt një kurrikule të përafruar të ndërkombëtarizuar." *Shoqata Evropiane për Arsimin Ndërkombëtar*. <https://www.eaie.org/resource/aligned-internationalised-curriculum.html>.
6. EHEA. 2005. Programi i punës i Grupit përcjellës të Bolonjës 2003-2005 - Një kuadër gjithëpërfshirës i kualifikimeve për EHEA. <https://eha.info/pid34461-cid102059/wg-frameworks-qualification-2003-2005.html>.
7. Komisioni Evropian. 2023. *Udhëzuesi i programit Erasmus+ 2024*. https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-11/2024-Erasmus%2BProgramme-Guide_EN.pdf.
8. BE. 2007. "Traktati i Lisbonës që ndryshon traktatin për Bashkimin Evropian dhe traktatin për themelimin e Komunitetit Evropian". *Gazeta Zyrtare e Bashkimit Evropian* C 306/1. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12007L/TXT>.
9. Ilescu, Dragoş. 2017. "Çfarë është ekuivalenca?" Në: *Përshtatja e testeve në situata gjuhësore dhe kulturore. Testimi arsimor dhe psikologjik në një kontekst global*. Cambridge: Cambridge University Press, 125-126.. <https://doi.org/10.1017/9781316273203.006>.
10. Leask, Betty. 2015. "Një kuadër konceptual për ndërkombëtarizimin e kurrikulës". *Qendra për Përmirësimin e Mësimdhënies dhe Mësimdhënies*. Universiteti i Hong Kongut. Marrë nga <https://www.cetl.hku.hk/cop-itl/wp-content/uploads/2017/11/AConceptualFrameworkforInternationalisationoftheCurriculum.pdf>.
11. MORIN. "D 2. 3. Një mjet vetëvlerësimi për njohjen e periudhave të studimit jashtë vendit." https://morinproject-eu.com/wp-content/uploads/2024/10/D-2.3-A-self-assessment-tool-for-the-cognition-of-study-periods-abroad_final.pdf.
12. Nuffic. 2023. *Manuali i AER-it*. https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2023-08/1.%20EAR%20Manual%202023_2nd%20edition.pdf.
13. UNESCO-s. 2011. Klasifikimi standard ndërkombëtar i arsimit: ISCED 2011. Instituti i Statistikave të UNESCO-s. <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.



Annex 1

Erasmus+ Learning Outcomes Statement

Formal, non-formal and informal study/training experiences

General information

[Applicable for all learning agreement types]

Student	Last name(s)	First name(s)	Date of birth	Nationality	Gender
	European Student Identifier (ESI) Unique electronic identifier for mobile students		Level of education (EQF level)	Field of education (ISCED code)	<Field of education (clarification)>
Sending Institution	Name	Faculty/Department	Erasmus code/City	Country	Administrative contact person name; email
Receiving Institution	Name	Faculty/Department	Erasmus code /City	Country	Administrative contact person name; email
The level of language competence in _____ [indicate here the main language of instruction] that the student already has or agrees to acquire by the start of the study period is: A1 ☐ A2 ☐ B1 ☐ B2 ☐ C1 ☐ C2 ☐ Native speaker ☐					

Before mobility

Learning Outcomes Statement at the Receiving Institution

Table A	Component code (if any)	Component (physical and/or virtual) title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Learning outcomes (Provide a detailed reference to the following three learning outcome elements: knowledge, skills and competencies. Mention minimum 1, maximum 2 for each element, i.e minimum 3, maximum 6 per component code)
			1. Knowledge: 2. Skills: 3. Competencies:

Learning Outcomes Statement at the Sending Institution



Palacký University
Olomouc



Table B	Component code (if any)	Component (physical and/or virtual) title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Learning outcomes (Provide a detailed reference to the following three learning outcome elements: knowledge, skills and competencies. Mention minimum 1, maximum 2 for each element, i.e minimum 3, maximum 6 per component code)
			1. Knowledge: 2. Skills: 3. Competencies:

During mobility

Learning Outcomes Statement at the Receiving Institution

Table A	Component code (if any)	Component (physical and/or virtual) title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Learning outcomes (Provide a detailed reference to the following three learning outcome elements: knowledge, skills and competencies. Mention minimum 1, maximum 2 for each element, i.e minimum 3, maximum 6 per component code)
			1. Knowledge: 2. Skills: 3. Competencies:

Learning Outcomes Statement at the Sending Institution

Table B	Component code (if any)	Component (physical and/or virtual) title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Learning outcomes (Provide a detailed reference to the following three learning outcome elements: knowledge, skills and competencies. Mention minimum 1, maximum 2 for each element, i.e minimum 3, maximum 6 per component code)

			1. 1. Knowledge: 2. Skills: 3. Competencies:
--	--	--	--

After mobility

Learning Outcomes Statement at the Receiving Institution

Table A			
Component code (if any)	Component (physical and/or virtual) title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Learning outcomes (Provide a detailed reference to the following three learning outcome elements: knowledge, skills and competencies. Mention minimum 1, maximum 2 for each element, i.e minimum 3, maximum 6 per component code)	
		1. Knowledge: 2. Skills: 3. Competencies: 	

Learning Outcomes Statement at the Sending Institution

Table B			
Component code (if any)	Component (physical and/or virtual) title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Learning outcomes (Provide a detailed reference to the following three learning outcome elements: knowledge, skills and competencies. Mention minimum 1, maximum 2 for each element, i.e minimum 3, maximum 6 per component code)	
		1. Knowledge: 2. Skills: 3. Competencies: 	



Annex 2

Manual

Writing learning outcomes in higher education course syllabi



Annex 1.
Manual_Writing lea